

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva. — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceni poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 60.— K
pol leta . . . 30.— "
četrt leta . . . 15.— "
posamezna številka po K 120.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 60 vin za vsako peti vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 45 K.

Telefon uredništva
št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne peti vrste, če se tiska enkrat . . . 90 vin.
" " " dvakrat . . . 80 "
" " " trikrat . . . 50 "
za nadaljnja ovračanja od peti vrste po 40 vin.
Oznaniła sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništa UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebej plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravištvo Učiteljsk. Tovariša
v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklama tje so proste poštne.

Vodja poverjeništa za uk in bogočastje — slovenskemu učiteljstvu.

Novoimenovani vodja poverjeništa za uk in bogočastje na deželni vladi za Slovenijo svetnik dr. Franc Skabernè, je pred nekaj dnevi naslovil na poverjeništvo UJU v Ljubljani, v roke tovariša Luke Jelenca pismo, v katerem podaja vrsto smernic za šolsko, kakor tudi izvenšolsko delovanje slovenskega učiteljstva. Ker obsega pismo toliko lepih misli in ker je izrecna želja g. poverjenika, da izve za njega vsebino vse članstvo naše organizacije širom domovine, priobčujemo ga potem našega stanovskega glasila. Pismo slove:

Kot tačasni vodja poverjeništa za uk in bogočastje na deželni vladi za Slovenijo čutim živo in nujno potrebo, da organizacijo ki ji načelujete Vi, izpregovorim nekoliko odkritosrčnih besed.

Ta pot se mi zdi umestnejša in uspešnejša nego da bi se posluževal naredb ali ukazov, ker sem mnenja, da naj vlada med učno upravo in učiteljsko organizacijo sodeluje in iz njega izvira oča sodelavnost, kar je utemeljeno v našem demokratičnem mišljenju in v naši želji, da združenimi močmi služimo skupnim smotrom: povzdigi in napredku vse narodove kulture!

Preverjen sem, da izvršuje učiteljstvo svoje prave poklicne dolžnosti pri pouku in vzgoji v šoli v polni meri. Tako je delovalo prei v težkih razmerah, tem bolj deluje sedaj, ker ve, da vzgoja in učni mladino v svobodni državi, ki skrbi za popolno materialno stanje svojega učiteljstva. Država učiteljstvo brezpogovorno potrebuje, zato dela v lastnem interesu, ker ravnajo želje in potrebe učiteljstva. S tem dosega prvi pogoj vsešolskega delovanja: stanovsko zadovoljnost.

Vse, kar stori danes učiteljstvo za šolo, stori tudi za državo, za svoto državo. Zato pa prešinjati ves vzgojni pouk ideja našega narodnega in državnega edinstva — izkratka: državna misel! Ta-

ka vzgoja prepoji naš bodoči rod s pravilnim pojmovanjem naše državnosti, ki bo pomembno in uspešno kličovala vsem zunanjim in notranjim sovražnostim. In to bo v najodličnejši meri zaslug našega učiteljstva, ki polaga s takim svojim delovanjem v šoli trdne temelje državni bodočnosti.

Učiteljevo delovanje se pa razteza tudi izven strogo poklicnih dolžnosti na vse panoge kulturnega dela med narodom. Tako postane učitelj v resnici učitelj naroda, pravi narodni učitelj in vzgojivalec.

Ves svet je danes prežet z materializmom, učiteljstvo pa je iz prejšnje dobe žrtvovanja preneslo v sedanje čase svoje stanovske ideale. Vsako delo, ki ni strogo spojeno s poklicnim delom učiteljstva, se ne more izkazati posebej nagraja, ne da bi te nagrade v vsakem primeru odgovarjale storjenemu delu in draginskim razmeram.

Vzlic temu pričakujem od učiteljstva, da bo radovoljno posvečalo svoje moči in zmožnosti vselej in povsod splošni blaginji v korist, koder pa kliče na delo potreba na tem ali onem področju splošnih državnih in narodnih interesov. Imenoma navedam obrtno- in trgovsko nadaljevalne šole, gospodarske in gospodarske (kmetijske) tečaje, občinske naprave in ustanove, ki so za splošno blaginjo naroda nujno potrebne, toda ne morejo dosežati svojih nalog, kjer se ne loti dela usposobljeno učiteljstvo. Ako materialna stran tega pouka ne ustreza zahtevam učiteljstva, ker občine, korporacije in drugi činitelji, ki vzdržujejo take naprave, nimajo sredstev, naj bo učiteljstvo delno moralno plačilo zavest, da služi narodu in po njem državi, da si pridobiva vedno večje in odkritosrčnejše simpatije javnosti.

Kdor ljubi svojo domovino ter hoče niti v korist žrtvovati svojo moralno moč, ne da bi se materialno oškodoval, ta se ne bo plašil nobenega dela, ki koristi narodu ter dviga in utrja veljavo učiteljskega stanu med narodom. Za zgled res požrtvovalnega dela za domovino naj vam služi Nemčija, kjer vsi stanovi tekmujejo med

seboj, kako bi čimprej zacelili svojemu narodu rane vojnih grozot in pomagali svoji zemlji iz razvalin v novo življenje!

Naj spominjam tudi na to, da se je v času ko se je pripravljal plebiscit na Koroskem, 600 prostovolnih delavcev iz vseh avstrijskih inteligenčnih slojev posvetilo »Heimatdienstu«, ki je razpredel no plebiscitnem ozemlju najživahnejšo agitacijo v našo škodo.

Mislím, da sta naš narod in naša država tudi vredna takega dela! Sai iz skupne sreče, iz skupne blaginje izvira neusahljiv studenec blaginje za vsakega posameznika.

Prosim Vas, izvolite članstvo svoje organizacije na primeren način obvestiti o vsebini tega mojega pisma ter ga vzpodbuditi s svojo uveljavljeno besedo k vztrajnemu in požrtvovalnemu delu v šoli in izven šole.

Vsi se zavedajmo, da je tako delo naša sveta patriotska dolžnost: **učiteljstvo naj se na še posebej zaveda da je državo gradeč in vzdržujoč element!**

Z izrazom odličnega spoštovanja

udani

Dr. Fran Skabernè.

Ne dodajmo pismu ničesar: želimo na da bi v njem izražene misli padle med slovenskim učiteljstvom na rodovitna tla!

Prosvetni program poverjeništa za uk in bogočastje v Ljubljani za proračunsko leto 1921-22.

Poverjeništvo za uk in bogočastje v Ljubljani je ob sodelovanju strokovniakov in šolnikov sestavilo za proračunsko leto 1921/22. prosvetni program, ki je za razvoj in napredok našega osnovnega meščanskega in srednjega šolstva največje važnosti, ki pa je tudi za popoln razvoj narodnega edinstva in državne misli odločilnega pomena.

Program se deli v dva poglavitna dela: v splošno prosveto in v šolsko prosveto.

Kaj je bilo to morda higijenično, da smo po četrto stoletja dajali učencem v roke knjige, ki bi bile — kuhane v ričetu — nadomeščale vso zabelo, ker se jih je držalo milijone bacilov?

Higijena! Povsod — celo v hlevu — pazijo dandanes nanjo, samo v šoli je ta še v marsičem nekaka pastorka!

In kolik greh je nad otrokom, da mu damo ob vstopu v nov razred v roke tako zašpehano, knjigi ne več podobno stvar, pa mu s istim trenutkom ubijemo tudi že veselje do učenja!

Pa tudi čitva je treba za učence vedno novega. Za učitelja je sicer res prikladnejše, ako ima obdelovati leto za letom nespremenjena berila, ali pa je to za njegovega duha in za ves pouk zdravo, to je drago vprašanje.

Zato pa mora biti naše geslo: Učenci naj dobivajo ob vstopu v nove razrede tudi nove knjige in tudi vsebina knjige naj se čestokrat preminja.

Ideal šolske čitanke je in bo ostal perijodično izhajajoč »Šolski list« in prav gotovo je, da ga moderna šola v doglednem času tudi vpelje.

Zdaj pa imamo pred seboj dve knjigi, ki bi bili tako živo potrebni, da jih uvedemo v šolo, pa ne gre — ker sta predragi!

Splošna prosveta ustanavlja brezplačne tečaje za slovenščino za drugorodce, ki se hočejo priučiti naši materinščini, ne da bi to imelo zanje kakršnihkoli zakonitih posledic. Naučna uprava jim hoče dati priliko, da se nauče slovenščine od strokovniakov. Sedaj se morejo učiti le imovitejši sloji, ki lahko plačujejo honorarje privatnim učiteljem. Neimovitim slojem tega ni mogoče, zato hoče zanje poskrbeti država. Tečaji bodo trajali od oktobra do maja, vseh bo 9: v Ptuiju 2, v Celju 2, v Mariboru 4 in v Kočevju 1.

Brezplačni tečaj za srbohrvaščino, namenjeni predvsem uradnikom, ki se morajo seznaniti z državnim jezikom. Po učevali bodo usposobljeni učitelji od oktobra do maja po direktni metodi (spretnost v govoru in pisavi, slovnica v najnujnejšem obsegu.) Takih tečajev bo 15: v Celju 2, v Kranju 1, v Ljubljani 5, v Mariboru 3, v Novem mestu 2 in v Ptuiju 2.

V načrtu šolske prosvete je:

1. Počitniški jezikovni tečaj v Srbiji (ne v Beogradu!) za 10 srednješolskih profesorjev, posebno jezikoslovcev. Tečaj ni za začetnike, ker mu je namen popoln obseg v jezikovne posebnosti. Ta tečaj bo trajal 1 mesec.

2. Deset počitniških potovalnih ustanov za srednješolske profesorje, posebno za zgodovinarje, geografje in prirodopisce, da prouče zanimivosti naše kraljevine ter spoznajo posebnosti v značaju posameznih plemen našega naroda. Udeleženci dobe nalogo, da po povratku tudi javnost seznani o uspehi svojih studij (pisni referati, predavanja).

3. Počitniški jezikovni tečaj v Srbiji (zven Beograda) za strokovne učitelje meščanskih šol (posebno iz 1. skupine) ter za učitelje ljudskih šol. Udeležencev bo 15, tečaj bo trajal 1 mesec. Prednost bodo imeli učitelji, ki že obvladajo srbohrvaščino.

4. Petdeset počitniških potovalnih ustanov, in sicer 10 za meščanskošolske, 40 za ljudskošolske učitelje, posebno za zgodovinarje, geografje, prirodopisce in učitelje petja. Naloge in prednost kakor pod 2. in 3.

Eno samo četrtno dne naj žrtvuje vsak delavec (da o imovitejših slojih ne govorim!), pa ima lahko njegov otrok obe knjigi, ki jih tudi obe v enem letu res rabi!

Samo vprašajte svoje učence, koliko imajo prihrankov! In koliko izdado za slaščice in igrače! In če ni prihrankov — majčkeno naj giblje s prsti ali postopi za delom, pa si otrok hitro sam prisluži tiste kronce za »Šol. list«.

A sedaj vam govorim in govorim, a od »Šol. lista« sem vam pa še presneto malo povedal. Res je! A tudi to je moralo v pero, ker je potrebno.

Formalna, a vendar velika napaka »Šol. lista« je njegova nejasna označba — pomanjkanje pravega naslova. Prva stopnja, prva in druga številka, druga stopnja, prva, druga in tretja številka itd. je čisto kakor nalašč, da učitelj, ki knjige ne vidi, prav gotovo seže po napalni.

Namerjalo se je izdati od vsake stopnje po 3 zvezke. Jesen, zima, pomlad in poletje. In taki bi naj bili tudi naslovi. Izšla pa sta do sedaj Črnejeve I. stopnje, prikladna 2. in 3. šolskemu letu, samo dva zvezka, Fleretove III. stopnje, odločene za 6., 7. in 8. šol. leto, tudi samo dva, in le Rapetova II. stopnja,

LISTEK

FRAN ČRAGOJ:

Šolski list.

»Učiteljska tiskarna« je nadaljevala svoje delo od lani in je izdala »Šolskega lista« I., II. in III. stopnjo št. 2 od II. stopnje pa tudi št. 3. Prvo stopnjo je uredil Ljudevit Černež, II. stopnjo Andrej Rapè, III. stopnjo Pavel Flerè.

Čudim se pravzaprav, da do danes nisem čital še nikjer nikakega veselega pozdrava tema knjigami niti ne kake graje. Kakor bi vse spalo spanje pravičnega!

In vendar bi morali mi učitelji kar planiti nad vsako knjigo, kakor hitro zagleda svet, pa ji prerešati vsebino, da vemo, ali je vredna, da zaide v naše učilnice ali ne.

In dolžnost vsakega šolskega vodstva bi bila, da si tako knjigo takoj naroči v najmanj toliko izvodih, kolikor je učnih moči na šoli, da jo vse učiteljstvo vestno preštudira in ji izreče svojo sodbo.

To bi se bilo moralo zgoditi tembolj ob izdaji »Šol. lista«, ker imajo te knjige

namen, da nam podajo snov za bodoče šolske čitanke. Iz bogate vsebine »Šol. lista« naj se izbere končno najlepša in najboljša, izpusti pa naj se vsa manj važna snov.

To bi se moglo temeljito storiti pa samo tedaj, če se vsebina »Šol. lista« tudi v šoli vsestransko temeljito predela.

V šoli predela? Kako — ko se nekateri učne moči boje »Šol. lista« z raznimi izgovori, češ, da je predrag, da se prevečkrat menja in da bo »Šol. list« izginil iz učilnic, kakor hitro izidejo stalne čitanke.

Predrag da je? Res — Rapetova številka »Šol. lista«, ki obravnava pomlad, z vso snovjo iz realij, ki se jemljejo istočasno, na 112 straneh, stane 8 K, tretja številka, ki ima vsebine 157 strani, pa 14 K, obe skupaj tedaj ogromno vsoto — 22 K.

Kaj je 22 K? Nič več in nič manj kakor predvojni 22 krajcarjev, in ti dve knjigi s tako bogato in ponajveč s tako krasno snovjo.

Da se prevečkrat menja? Zdavnej že bi bilo moralo biti policijsko prepovedano, da rabimo eno in isto knjigo v šoli po več let, in to iz zdravstvenih in didaktičkih ozirrov.

V pojasnilo.

V zadnji številki »Učit. Tovariša« piše tovariš I. J. v članku pod naslovom »Pozor« o naredbi ministra vojnega in morarice z dne 23. februarja 1920 SF. Di. broj 98 849, glede regulacije vprašanja prejemkov državnega uradništva ki je poklicano v vojno službo. Ta naredba se nanaša samo na one, ki so vpoklicani v kadrovske službe. To je v službo z redno vojno obvezo. Ustavijo se tedaj plače in dodatki samo učiteljem, ki služijo svojo rekrutsko dolžnost, a rezervisti brez obzira, da li so oficirji, podoficirji ali na moštvo, ki so poklicani na vaje prejemajo tudi nadalje svoje službene prejemke. Tovariš I. J. je zamenjal kadrovske službe z orožnimi vajami. Odtod napačno tolmačenje naredbе.

L. Jelenc.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

+ Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani. Odborova seja bo v nedeljo, dne 23. t. m., ob 14. uri (ob 2. popoldne) v hranilničnih prostorih (Učiteljska tiskarna I. nadstropje). Dnevni red:

1. Poročila.
2. Nakup hiše.
3. Razgovor o občnem zboru.
4. Slučajnosti.

Zaradi važnosti dnevnega reda naj se seje udeležijo vsi odborniki. Posebe ni nihče vabljen. Predsednik.

Društvene vesti.

+ Okrajno učiteljsko društvo Ljubljana ima redni občni zbor v nedeljo, 6. februarja t. l. ob 3. uri popoldne na šoli pri sv. Jakoba. Dnevni red:

1. Predsednik otvori zborovanje in poroča o stanovskem delovanju.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blaginjskega odbora.
4. Volitev: a) predsednika, odbornikov in namestnikov, b) Odsekov: 1. pedagoško - didaktični, 2. gospodarsko - obrambni, 3. prireditveni, 4. pregledovalci računov.

K obilni udeležbi vabi odbor.

Učiteljsko društvo za Maribor i. b. o. ima svoj občni zbor v četrtek dne 27. januarja t. l. ob 10. uri v spodnji risalnici deske meščanske šole v Kerkovi ulici. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika in blaginjskega odbora. 3. Poročilo pregledovalcev računov. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti. — Odbor.

+ Šmarnsko - rogaško učiteljsko društvo občni zbor se ne vrši, kakor je bilo sklenjeno meseca februarja, ampak prvi četrtek meseca marca, ker ni zagotovljen drugi vlak in ker bo začetkom februarja večina nas zaposlena pri ljudskem štetju.

Na dnevnem redu istega zborovanja bo: »Podrobni učni načrti iz zgodovine in zemljepisa in o pouku cirilice« ter prošim, da poročajo one šole, ki so po dopisu okrajnega šolskega sveta določene.

Kraj in uro zborovanja naznanim ali v »Tovarišu« ali na šolska vodstva.

Toma Kurbus, t. č. predsednik.

Iz Jugoslavije.

— Rad na novih prosv. zakonima. Pod tem naslovom piše zadnja številka »Narodne Prosvete« sledeče: Gl. Prosv. Svet na svoji poslednji sednici bavio se s pitanjem ovog zakona o nar. školama i proučavanjem sve prikuplene gradje za njegovu izradu. Radi uspešnijeg rada u ovom pravcu izabrat je jedan uči odbor, u koji su ušli: Ljub. Protić, upravitelj ženske uč. škole u Beogradu i Mih. Stanojević, referent Min. Prosvete. Odbor će imati zadatak da istakne glavne principe, koji treba da budu sprovedeni kroz novi zakon o Nar. školama za celu zemlju. Isto tako izabrat je drugi odbor, u koji su ušli: Miliivoje Simić, direktor i I. Živanović, profesor, koji će pripremati materijal za izradu novog zakona o Sred. Školama.

— Na učiteljski skupščini, ki se je vršila dne 19. pret. meseca v Sarajevu, je bila sprejeta med drugimi tudi sledeča resolucija: »Skupščina izražava svoje visoko štovanje svima neimarima bratstva i jedinstva celokupnog učiteljstva kraljevine, a naročito čestitaj brat: Luki Jelencu, Engelbertu Ganglu, Davorinu Trstenjaku, Josipu Skaviću, Jelisaviti Vavri i Ivi Radovanoviću, Mihailu Joviću, Dimitriju Sokoloviću, i Jovi P. Jovanoviću i s. dužbom zahvalnošču bilježiti njihova imena kao svoj ponos na čelo staleških nam anala ove svetle epohe.«

— Z ozirom na notico »Dr. Majcen« v zadnji številki našega lista nam pišejo: »Nabada na dr. Majcna, referenta v upravnem-gospodarskih zadevah na višjem šolskem svetu, ne odobravamo. Profesorsko društvo ima na sejah višjega šolskega sveta prav tako dva svoja zastopnika, kakor jih ima ljudskošolsko in meščansko učiteljstvo. Dolžnost teh zastopnikov je,

da ne zastopajo samo na sejah, ampak tudi izven sei interese tistih, ki so jim poverili mandate. Tudi zadeve, ki o njih govorijo omenjena notica, se obravnavajo na zbornih sejah, in člani višjega šolskega sveta imajo priliko in dolžnost, da se na pristojnem mestu zavzamejo za koristi svojih volilcev. In mislimo, da ni nikogar, ki bi mogel trditi, da odloča dr. Majcen komurkoli razmeroma v škodo. Uradnik ima danes težko stališče. Zani so merodajni interesi in utemeljene zahteve pripadajočih javnih nameščencev, na tudi interesi države. Ako pride kdaj do kričeče difference med obema, se mora uradnik postaviti na stran države saj mora vendar nekdo misliti tudi natio! Ne strinjamo se dalje ni naimanje s tem, da vlačijo pisec na dan dogodke iz l. 1908., ki nimajo z dr. Majcnom prav nobene zveze«. Pripomba uredništva: Prinašamo radevolje gorenje vrstice in s tem notico v zadnji številki lojalno popravljamo.

— Nadomeščanje pouka ob prostih šolskih četrtkih. Poverjeništvu za uk in bogočastje je z odlokom z dne 3. decembra 1920, št. 5683, razveljavilo določbo izvršilne naredbe bivšega deželnega šolskega sveta štajarskega k. št. 56.—58. dok. šol. in učnega reda, točka A. b. odst. 5., vsled katere se mora na ljudskih šolah bivše štajarske poučevati v četrtek po Vel. noči v četrtek pred Binkoštni in po Binkošti in ob vseh drugače pouka prostih četrtkih, kadar je neposrednje pred njimi ali neposrednje za njimi pouka prost dan. Vsled tega morajo pouka prosti ostati tedenski počitniški dnevi (celi četrtek ali 2 popoldneva) brezpočitni, torej tudi po Veliki noči, pred Binkoštni in po Binkošti. Le tisti šolski čas, ki odpade ob semanih dneh, se ina nadomestiti ob četrtkih ali ob dveh prostih popoldnevih.

— Nova odredba glede pouka zemljepisa in zgodovine. Prosvetno ministrstvo je dovolilo, da se v ljudskih šolah, ki jih obiskujejo tudi otroci, ki ne govoré našega materinega jezika, poučuje zemljepis in zgodovina naše države v njihovih materinščini.

— Ljudsko štetje. Koncem tega meseca se vrši po celi naši kraljevini popis prebivalstva in domače živine. Po uredbi ministrskega sveta z dne 5. marca t. l. objavljeni v Uradnem listu 23. oktobra t. l. št. 122, vršijo ta popis občinska oblastva. Glasom 1. in 2. odstavka člena 5. omenjene naredbe pride v poštev pri izvrševanju tega posla tudi ljudskošolsko učiteljstvo. Kdor bo opravil to delo v domači občini ne dobi nobene nagrade; zunanji občine pa znašajo dnevno po 20 dinarjev. Poverjeništvu za socialno skrbstvo se je te dni obrnilo na poverjeništvu UJU v Ljubljani s posebnim dopisom, v katerem pravi da pričakuje od učitelstva, da bo umevalo pomen in važnost popisa ter se ne bo branilo sprejeti posla, katerega je po gori omenjeni naredbi dolžno izvrševati. Priporočamo vsled tega vsem onim, ki bodo pritegnjeni k temu poslu, da čim izdatneje podpirajo občinska oblastva v tem prevažnem opravilu.

— Verouk na obrtnih nadaljevalnih šolah. »Slovenski Narod« piše: »Verouk na obrtnih nadaljevalnih šolah ljubljanskih se namerava uvesti. Čerav normalni učni načrt verouka ne navaša med učnimi predmeti, marveč celo izrecno poudarja, da v učne načrte posameznih obrtnih nadaljevalnih šol ni sprejemati drugih predmetov razen tistih, ki jih navaša normalni učni načrt. Navzlic temu jasnemu določilu je šolski odbor v svoji zadnji seji z glasom zastopnika mestne občine sklenil, da se uvede verouk kot neobvezen predmet ob nedeljah popoldne. V nedeljo popoldne na pouk po ministrski odredbi sploh ni dovoljen, ker mora imeti tudi važenec vsaj en prost popoldan v tednu v razvedrilo. Poleg tega na sklep šolskega odbora tudi zaradi tega ne more biti velaven, ker na to sejo nista bila povabljeni na zadnji seji obč. sveta izvoljena zastopnika mestne občine. Nismo proti verskemu pouku, smo pa proti uveljavitvi tega pouka na obrtnih nadaljevalnih šolah, ker nas uči izkušnja, da se je pri tem pouku le preveč politiziralo in agitiralo za klerikalizem, pred vsem na za orle.«

— Anketa o kmetijskih šolah. Pri poverjeništvu za kmetištvo se je vršila dne 30. decembra pr. l. anketa zaradi novih kmetijskih šol v Sloveniji. Ankete so se udeležili ravnatelji kmetijskih šol, ravnatelj kmetijske družbe in dva strokovna referenta poverjeništvu. Predsedoval je vodja poverjeništvu dvorni svetnik dr. Vrtačnik. Referent je bil kmetijski svetnik Rohman. Anketa se je izrekla za ustanovitev srednje kmetijske šole v Mariboru in za ustanovitev nižjih kmetijskih šol v Prekmurju in na Gorenjskem. To-

zadevni predlogi so bili po širši debati soglasno sprejeti.

— Ljubljanskim tovarišem in tovarišicam. Na realni gimnaziji (I. nadstr.) se vrši vsako soboto od 18.—19. pouk iz poliščine, ki ga vodi vseučiliški profesor dr. Vojeslav Mole. V imenu »Društva prijateljev poliskega naroda« vabim vse tovariše in tovarišice, ki imajo dobro voljo in bi radi spoznali lepoto in bogastvo poliskega jezika in poliske kulture, da se začno udeleževati imenovanega tečaja. — Vilko Mazi, gluhonemnica.

— Vodstvo manišinske ljudske šole v Ljubljani se je poverilo tov. Alojziju Kečliu, doslej učitelju na IV. mestni ljudski šoli v Ljubljani. Dosedanji voditelj manišinske šole, tovariš Miroslav Pretnar, je nastopil s početkom tega leta nadzorniško službo v Crnomlju.

— Pravoslavna deca. Ljubljanske javne ljudske in meščanske šole pohaia tudi deca pravoslavnih roditev. Teh otrok je do sedaj v mestu okrog 20.

— V spomin pokojnemu tov. Arminu Gradišniku, svojemu dolgoletnemu predsedniku in častnemu članu, je podarilo celjsko učiteljsko društvo 1000 K za uboge učence celjske okoliške šole.

— Likvidacija madžaronskih šol. Ministrstvo prosvete je odredilo, da se mora takoj izvršiti likvidacija takezvanih ljubljanskih šol za pomadžarienje na Hrvatskem. Posestva in imetek teh šol se ima smatrati kot državni plen.

— Stalna izložba učil. Ministrstvo prosvete je sprejelo ponudbo češke tovarne »Logia«, da se v Beogradu pri ministrstvu prosvete uredi stalna izložba učil.

— Beogradsko poverjeništvu UJU. Na učiteljski skupščini, ki se je vršila dne 26. in 27. pret. meseca v Beogradu, je bil izbran novi odbor poverjeništvu, ki se je na svoji prvi seji konstituiral sledeče: poverjenik tov. Dim. Sokolović, tajnik Miloš Milošević in blaginjak St. Gjorgjević. Pri isti seji je novi odbor sklenil ukreniti vse potrebne korake, da se definitivno uredi penzionat za učiteljsko deca ter prične z izdajo posebnega mladinskega lista, katerega naj bi urejeval znani mladinski pisatelj, tovariš Mih. Jović.

— Učiteljica ženskih ročnih del. Stalno je razpisano učno mesto za učiteljico ženskih ročnih del na državni meščanski šoli v Murški Soboti z obveznostjo, da poučuje tudi na državni petrazredni osnovni šoli istotam. Učni jezik slovenski, na teden 18 učnih ur. Pravilno opremljene prošnje je vlagati pri civilnem komisariu v Murški Soboti do 15. februarja 1921.

— Strossmayerjev dan. Poverjeništvu za prosveto v Hrvatski in Slavoniji je odredilo, da se rojstni dan biskupa Strossmayerja dne 5. februarja v vseh srednjih kakor tudi ljudskih šolah priložnostno proslavi. Priredel naj se predavanja o življenju in delovanju velikega vladike.

— Gospodinski tečaji po deželi. V drugi dobi zimskega tečaja, ki traja od 3. januarja do 15. marca t. l. se vrše gospodinski tečaji po sledečih krajih: v Ormožu pod vodstvom ge. Premrov, v Studenčih pri Poličanah pod vodstvom gospe Primožičeve, v Letušu v Savinjski dolini pod vodstvom ge. Sittigove, v Trbovljah pod vodstvom ge. Odlaskove in v Podbrezju nad Kranjem pod vodstvom ge. Jakličeve. Jesenski tečaji so se dovršili povsod s prav povolnim vspehom. Vsled obilnih pridelav sta se morala tečaja v Ormožu in v Podbrezju ponoviti. Novi jesenski tečaji prične 15. oktobra t. l. Priglasje sprejema poverjeništvu za kmetištvo v Ljubljani.

— Socialna šola v Zagrebu. Hrvatska vlada bo ustanovila v Zagrebu socialno šolo, v kateri se bo gojil teoretični in praktični pouk za osebe, ki se nameravajo posvetiti socialnemu skrbstvu. V to šolo se bodo sprejemali samo oni, ki so dovršili vsaj štiri razrede srednje šole.

— Poverjenica Slov. Šolske Matice za Celje in celjsko okolico prosi, da ji šolska vodstva nujno pošljejo članarino za l. 1921. na naslov Berta Žein, mestna dekliska šola v Celju.

— Razpisane službe. V Ribnici na Pohorju, okraj Marenberg, je razpisana služba nadučitelja v stalno nameščenje. Šola je štirirazredna, prosto stanovanje. Prošnje je vlagati na krajni šolski svet v Ribnici do 10. februarja 1921. — Na dvorazrednici v Beli cerkvi se razpisuje v stalno namestitev nadučiteljska služba s prostim stanovanjem. Prošnje do 30. januarja 1921. po predpisani službeni poti na okr. šol. svet v Novem mestu. — Služba učiteljice na trirazrednici v Sent Janžu pri Dravogradu. — Služba začasnega okraj. pomož-

nega učitelja kot pisarniške moči za okrajie Slovenigradec. Marenberg in Soštanj s sedežem v Slovenigradcu. Prošnja za službo učiteljice v Sent Janžu je vlagati pri dotičnem kraj. šol. svetu, za službo pomožnega učitelja pa pri okr. šolskem svetu v Slovenigradcu do 5. februarja 1921. — Novo sistemizirano učno mesto na sedemrazrednici v Toplicah pri Zagorju, ravnotako novo učno mesto na sedemrazrednici v Zagorju ob Savi. Prošnje je vlagati do 5. februarja 1921 po predpisani poti na liški okrajni šolski svet.

— Na Osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg št. 3 se začena pouk v pletenju z bisernicami za žene in dekleta, ki imajo veselje do imenovane tehnike. Učila so zastoni na razpolago.

— Opozorjamo še enkrat na »Učne liste za srbohrvaščino« ter iste toplo priporočamo kot učno sredstvo. (Glej tozadeven inserat v današnji številki!)

— Pouk cirilice v ljudskih šolah. Vestji v raznih listih, da se prične pouk v cirilici že v 2. razredu, niso resnične.

Slovenska Šolska Matica. Za leto 1920. bo izdala SSM te-le publikacije: 1. »Posebno ukoslovlje slovenskega učnega jezika v osnovni šoli.« Za učiteljska priredil Fr. Fink. — 2. Dr. Ljudevit Pivko in Adolf Schamp: »Telovadba, Razlaga telovadne teorije in navodilo k vodstvu telesnih vaj po Tyrševem sestavu.« — 3. Letopis s to-le vsebino: Dr. K. Ozvald »Jan Amos Komensky«. (Ob 250letnici njegove smrti.) — J. Schmoranz »Henrik Schreiner«. — A. Vales »H. Schreiner kot prirodopisec in prirodoslovec«. — Ljud. Črnej »Nekoliko osebnih spominov na ravnatelja Schreinerja«. — Dr. R. Moč »Ivan Mavher«. — Jak. Dimnik, »Ivan Krulc«. — Slika ravnatelja Schreinerja. — Slika ravnatelja Bežka. — Dr. France Veber: »Bežek - slovenski psiholog«. — Dr. Ljud. Pivko »Učni načrt za šolsko telovadbo nižje stopnje«. — Dr. Ljud. Pivko »Učni načrt za telovadbo na deških meščanskih šolah«. — Dr. M. Kovačič »Poročilo o SSM za l. 1920.« — Jakob Dimnik: »Imenik članov in seznam izdanih knjig« bo izšel v posebni brošuri in ne v Letopisu, kakor je bila do zdaj navada. — Prvi dve knjigi sta že dotisnjeni in broširani; zdaj se tiska Letopis, Tisk »Imenika članov« je pa odvisen od poverjenikov; zato p. u. poverjenike ponovno prosimo, da se požurijo z nabiranjem članov. Vsled odborovega sklepa znaša članarina na leto 8 dinarjev (32 K); za dijake znaša članarina 5 din. (20 K); ustanovniki morajo doplačati 5 din. za leto 1920. Poverjeniki, ki so pobrali članarino po 20 K, morajo pobrati še doplačilo po 12 K. Ustanovna znaša v bodoče 200 dinarjev. Prejšnji celotni letniki se odajajo članom po 8 din.; dijaki imajo 25% popusta. Z novim letom je odbor povisal ceno knjigam za 50—100%. — Jakob Dimnik, blaginjak.

— V Novem mestu je umrl g. Jakob Mikolič, oče tovarišice Pepce Mikoličeve in tovariša Lud. Mikoliča. Žalujemo rodinini naše odkritosrčno sočutje!

— Članarina in darila za učiteljski konvikt. Regina Gobec iz Maribora 30 K. — Učiteljski zbor iz Tinj pri Slovenski Bistrici 50 K. — Josip Mihelič 20 K, Josipina Mihelič-Majde 20 K, Antonija Kuralt 20 K, Oton Skender 20 K, vsi iz Pred-dvora. — Vida Kneislava iz Zalne 20 K. — Učiteljski zbor meščanske šole v Krškem 55 K namesto venca na krsto pokojnemu očetu tovariša Mikuliča. — Ema Zenkovičeva iz Trbovelj-Vode 10 K. — Učiteljsko društvo za marenberški okraj 200 K namesto venca pokojnemu tovarišu Leopoldu Kržetu. — Ivan Robič 20 K, Andrej Visočnik 20 K, oba iz Vuhreda. — Olga Madonova iz Marije Snežne 30 K. — Današnja zbirka 515 K; uspeh darovanj do današnjega dne 11222.90 K. Hvala!

— Za Jugoslovansko Matico: Regina Gobec iz Maribora 30 K.

Jugoslovanska Matica. Zbirka šolske mladine in učiteljstva o priliki proslave zedinjenja SHS dne 1. decembra 1920. Državno moško učiteljske Maribor 44 K, IV. r. vladnice, II. r. vladnice 167 K 40 vin., realna gimnazija Ljubljana 13 K + 100 K, dekliski licej v Ljubljani 2617 K 40 vin., dijaki državne realke v Ljubljani 405 K, učiteljstvo šole na Viču 400 K, šola na Ledini 611 K 20 v., Barje, učiteljstvo 50 K, učenci kot Miklavčevino 50 K, šole: Spodnja Šiška 30 K 80 vin., Polzela 50 K, Trbovlje 192 K 09 v., St. Vid 330 K, Črna - Prevalje 442 K, Svečina 80 K, Selce 72 K, Ormož 500 K, Grize 180 K, Sv. Marko pri Ptuj 154 K 96 vin., Višnja gora 242 K, Zasip pri Bledu 100 K, Sv. Anton, Slov. Gorice 137 K, Sv. Lovrenc 105 K, Guštanj 134 K 60 vin., Zalec 918 K, Breg pri Ptuj 407 K 60 vin., Hrašnik 70 K, Zavrče pri Ptuj 25 K, Bukovica 44 K, Sv. Florjan pri Rogatcu 36 K, Velika Nedelja 190 K, Poljčane 185 K 20 vin., Srednja Bistrica 111 K, Železniki 181 K, Stopiče 30 K, Čezanjevci 218 K, Sv. Barbara v Haložah 115 kron in 24 kron, II. deška šola v Ljubljani 1064 K 85 vin., dekliska meščanska šola Ptuj 154 K, dekliska meščanska šola Tržič 245 K 40 vin., Škofijska gimnazija St. Vid 614 K 15 vin., gospodinski tečaj, Črna - Prevalje 116 K, Marija Klančnik in Franja Urbas, Braslovce 466 K, nadučitelj Janjo Žimkovič 100 K, IV. razred vladnice na

Spisal MIHAEL PRESL, prof. na državni obrtni šoli v Ljubljani, broš. K 14.—.

k

ki bo

Zadruga ima pravico po § 15. svojih pravil za povečanje prometnega fonda najemati izposojila in sprejemati hranilne vloge do višine podpisanih deležev 237.650 K.

Skupaj . . 627.378·45 K.

V Ljubljani, dne 31. decembra 1920.

Ta račun z glavnimi in pomožnimi knjigami in prilogami primerjali in v redu našli:

Predsednik:	Nadzorstvo:	Podpredsednik:
Fran Gale s. r.		Fran Skulj s. r.
	Člani nadzorstva:	
Fran Črnagoj s. r.	Minka Maroutova s. r.	Josip Ambrožič s. r.

o prometu in uspehu za čas od dne 31. decembra 1911. do 31. decembra 1920.

Poslovno leto	V teku leta										Koncem poslovnega leta																
	novih za- družnikov		vplačanih deležev		novih vla- gateljev		vloženo		novih dolžnikov		danih posojil		zadruž- nikov	deležev		vlagaj- teljev	vlog		dolžnikov	posojil		čistega dobička		za dobre namene določeno		rezerva	
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
1911	52	3278	89	23	42910	21	111	57050	—	527	25063	85	213	194356	88	522	223536	08	2379	60	150	—	11625	46			
1912	32	4062	95	18	19481	07	88	43810	—	545	28563	97	210	186725	82	517	222915	14	2136	80	170	—	13092	38			
1913	42	2989	42	25	11675	29	103	45140	—	562	30361	89	216	181806	62	524	217769	37	2455	15	210	—	14721	81			
1914	23	1249	97	12	18173	97	62	39890	—	555	30121	40	206	177880	76	506	213320	39	1797	55	210	—	15647	25			
1915	3	162	—	10	9564	37	22	8690	—	580	28833	40	189	139968	46	435	174595	11	2378	78	190	—	17196	22			
1916	4	219	—	11	19717	97	16	6170	—	512	27952	40	192	116172	80	389	147642	36	1528	15	70	—	18144	87			
1917	1	79	36	10	50153	76	11	3220	—	490	26881	76	186	99985	80	328	124358	85	1426	77	22	97	19125	47			
1918	6	353	80	9	20645	90	18	11670	—	453	25235	56	185	107399	85	252	95768	25	1936	97	200	—	20722	29			
1919	14	1179	12	14	44934	53	32	93250	—	443	25032	28	194	120146	84	215	153275	52	1728	27	260	—	22267	98			
1920	24	1575	72	11	138175	32	40	141700	—	440	25200	—	196	224134	48	173	212452	16	2476	20	200	—	24667	53			